

רחל בורושק - כלכלנית, התאחדות חקלאי ישראל
rachel_b@netvision.net.il

מחיר המטרה לחלב

רחל עוסקת בנושא, מזה עשרות שנים, בנושא מחיר המטרה לחלב וגם לענפי חקלאות אחרים. היא מכירה היטב את ההשפעות השונות שיש למחיר המטרה וכיצד הוא מחושב ומתפלג בין היצרנים וכן השפעתו על מחיר החלב לצרכן

כיצד מחושב מחיר המטרה לחלב?

- מחיר החלב הגולמי מתייחס לרפת הממוצעת ומגלם:
 - החזר הוצאות ישירות בייצור החלב (בעיקר מזון המהווה כ-60% מהוצאות הייצור של הרפתן).
 - תמורה לעבודת הרפתן בגובה השכר הממוצע במשק.
 - תמורה להון (פחת וריבית).
- יצרני חלב יעילים מהממוצע, נשארים עם יתרה גבוהה יותר המשקפת את יעילותם היחסית, ולהפך ביחס ליצרנים הפחות יעילים מהממוצע.

מהו מנגנון שחיקת מחיר החלב שמבטא התייעלות כפויה?

- מנגנון עדכון המחיר מגלם כבר שחיקה במחיר בגין:
 - ניכוי פריון בגובה 2% לשנה המופעל בקצב של 0.5% לרבעון מסה"כ מחיר החלב.
 - רפתות שלא עומדות בקצב ייעול כזה, נשחקות בהתאם.
 - גובה הניכוי כיום עומד על 1.0 אג' לליטר מדי רבעון, ובמצטבר 4 אג' לליטר בשנה.
 - הפעלת הפריון - בתקופות הביניים שבין עריכת סקרי עלויות (אחת לשנתיים).

מנגנון זה שכולל שיקוף הממוצע וניכוי הפריון, מתמרץ התייעלות מכיוון שבמגבלת הייצור במסגרת המכסות - התייעלות וחסכון בהוצאות, היא הדרך היחידה של הרפתן הבודד להגדיל ולשפר את רווחיותו.

מדוע מחיר החלב בישראל גבוה יותר מהעולם הרחב?

- המזון הניתן לפרות בארץ מורכב בכמחציתו מגרעיני מספוא ומקורות חלבון מיובאים וכמחציתו השנייה מייצור מקומי של מזונות גסים.
- הרפתן הישראלי אינו נהנה מהקיים בממשקים במדינות אחרות, שהן עתירות במשקעים ובשטחי מרעה נרחבים.
- ייצור ואספקת המזונות לרפת מייצור מקומי, נאלצים לעמוד

- בתחרות על קרקע ומים מושבים מוגבלים, לנוכח האלטרנטיבות של שטחים אלו.
- בנוסף, היצרן הישראלי אינו נהנה מתמיכה ישירה בייצור החלב, כפי שמקובל לפחות במדינות האיחוד האירופאי.

אלו תמיכות ניתנות ליצרני החלב הגולמי באירופה ובישראל?

- נתונים שהתקבלו, מעידים על כך שהתמיכה הישירה ביצרני החלב בשנת 2009, מהווה 25% מסך התקבולים של הרפתנים (30 סנט אירופי ממכירת החלב + 10 סנט אירופי מתמיכה).
- למעשה, התמיכה היחידה שממנה נהנה הרפתן הישראלי היא באמצעות הטלת המכסים.

מנגנון זה שכולל שיקוף הממוצע וניכוי הפריון, מתמרץ התייעלות מכיוון שבמגבלת הייצור במסגרת המכסות - התייעלות וחסכון בהוצאות, היא הדרך היחידה של הרפתן הבודד להגדיל ולשפר את רווחיותו

- גם כלי זה מוגבל, ובעובדה, 20% ממקורות החלב של ייצור המוצרים נובע מחומרי גלם מיובאים.
- כל פעולה של הקטנת מכסים, ללא שיש לה הקבלה בתמיכה בנוסח האירופי, כמוה כ"בוא" התמיכה לארץ, ותמיכה במקורות פרנסה של יצרני חו"ל על חשבון העוסקים בענף החלב הישראלי.
- לעניין השוואות בין-לאומיות של מחירי החלב:
 - יש לזכור, כי יצרן החלב הישראלי עומד בתקני איכות ובטיחות מזון מהמחמירים ביותר - וטוב שכך.
 - הרפת הישראלית עברה רפורמה בהשקעות עתק והיא פתרה את בעיית ההשתלבות בסביבה
 - השוואות שנעשות ביחס למזרח ומרכז אירופה - גם לגבי החלב הגולמי וגם לגבי המוצרים המוגמרים, צריכות לקחת בחשבון גם עובדה זו.

החודשית שלה, ובערכים כספיים של כ- 5,000 שקלים בחודש.

זירוז יציאה מהענף של רפתות לא יעילות

- הטענה: זירוז יציאת רפתות פחות יעילות מהענף באמצעות הורדה של מחיר החלב, תביא בעתיד למוצע עלויות ענפיות נמוך יותר:
- משקי החלב שאמורים לקלוט את המכסות שישתחררו, יצטרכו גם להשקיע וגם לשלם תמורת המכסה והפרות שיהיה עליהם לרכוש.

כל פעולה של הקטנת מכסים, ללא שיש לה הקבלה בתמיכה בנוסח האירופי, כמוה כ"יבוא" התמיכה לארץ, ותמיכה במקורות פרנסה של יצרני חו"ל על חשבון העוסקים בענף החלב הישראלי

- מצב של חוסר הוודאות של מחיר מטרה ידוע לאורך זמן, יקטין בהכרח את המחיר שהם יהיו מוכנים לשלם בעבור המכסה המתפנה.
- דבר זה - גם לא הוגן כלפי החקלאים שייצאו מהענף, וגם מוטל בספק רב ביכולת הביצוע בזמן הקצר. ■

כיצד תשפיע הורדת מחיר החלב הגולמי על הצרכן?

- סקר הוצאות המשפחה, מצביע על הוצאה חודשית ממוצעת למשפחה של כ-290 שקלים על חלב ומוצריו.
- מרכיב החלב הגולמי מהווה כשליש ממחיר המוצר המוגמר, כלומר - חלקו של החלב הגולמי בהוצאת המשפחה הוא של מעט פחות מ-100 שקל לחודש.
- לכן, הפחתה של 10 אג' שהם 5% ממחיר החלב, תחסוך למשפחה ממוצעת כ-5 שקלים בחודש בלבד.
- וזאת - בתנאי שכל הפחתת מחיר של החלב הגולמי - אכן תגולגל במלואה עד הצרכן הסופי.

מה השפעת הורדת מחיר החלב על היצרן החלב?

- חוק החלב:
- הורדת המחיר תהווה הפרה של החוק שזה אך נחקק.
- מעשה מעין זה, יכניס גורמים חזקים של אי וודאות בהמשך ימים ההסדרים בענף לטווח הארוך.
- במצב של חוסר ודאות ויציבות, יהיה קשה לרפתות שלא יפלטו עקב הורדת המחיר, להגדיל את כושר הייצור שלהן, הכרוך כידוע, בהשקעות משמעותיות.
- הורדת מחיר החלב ב-10 אגורות, תביא כחמישית מהרפתות - כולן משפחתיות, למצב של גרעון תזרימי שוטף.
- גם הרפת המשפחתית הממוצעת, תיפגע מאוד ברמת ההכנסה

"הרפתנים הם לא רק מלח הארץ"
אלא חלף האצמה.
אסור לפגוע בהם!

אתכם במאבקם

מילואות חברה לפיתוח משקי מפרץ חיפה בע"מ
ד.ו. מילואות, מלבון - 04-9853102
דואר אלקטרוני milouot@milouot.co.il